

RADIOSTILTE

Herinnert u zich nog de “Stop de veiling” acties die de commerciële radiostations ongeveer een jaar geleden voerden? Toen werden we allemaal opgeroepen om parlementsleden met mails te bombarderen. De veiling waar toen zoveel ophef over was, vond gisteren in alle stilte plaats. Is het niet wat verdacht dat partijen die vorig jaar op hun achterste poten stonden nu niets van zich hebben laten horen? De verklaring moet zijn dat de bestaande zenders tevreden zijn met de manier waarop het nu gaat en dat hun lobby succesvol is geweest.

De Nederlandse overheid heeft nu een paar keer vergunningen geveild, en de ervaring leert dat gevestigde partijen dan weinig te duchten hebben. In 2000 kwamen UMTS-vergunningen onder de hamer. Vijf vergunningen werden aangeboden, en deze kwamen, wonder boven wonder, bij de vijf bestaande spelers terecht. Vorig jaar veilde de overheid negen vergunningen over exploitatie van benzinstations. De bedoeling was dat deze bij nieuwkomers terecht zouden komen, zodat prijsconcurrentie zou ontstaan. Ook deze vergunningen werden door bestaande partijen gewonnen. Waarom zou het bij de radio anders gaan?

Wat bij radio anders is, is dat de veiling gecombineerd wordt met een “beauty contest”. Reden is dat het CDA nu weer aan de macht is, deze partij was nooit zo van veilingen gecharmeerd. Het is echter ook geen zuivere schoonheidswedstrijd waarbij de partij met het beste programma-aanbod wint: ook hoeveel geld partijen voor de vergunningen over hebben speelt een rol. Een typisch Hollands compromis.

Een ander compromis is dat de overheid de commerciële radiomarkt slechts ten dele vrij laat. Van de negen landelijke vergunningen zijn er vier volledig vrij, terwijl bij de overige vijf de programmering aan een bepaald profiel moet voldoen. Na ellenlange discussies heeft De Kamer beslist dat wij Nederlanders behoefte hebben aan één nieuwszender, één klassieke, één Nederlandstalige, één met ‘gouwe ouwe’, en één met bijzondere recente muziek, en worden dus overeenkomstige vergunningen aangeboden.

De overheid zelf schat dat de vergunningen samen meer dan een half miljard Euro aan omzet waard zijn. Adverteerders zijn bereid per jaar per luisteraar ongeveer € 1 te betalen. Momenteel komt het grootste gedeelte hiervan bij de marktleider, Sky Radio, terecht. Deze zender genereert, met ongeveer 13% van de markt, een omzet van iets minder € 1 miljoen per week. Sky is computergeprogrammeerd zodat de kosten gering zijn. Het is een publiek geheim dat de winstmarge van Sky ongeveer tweederde is.

Het feit dat de overheid nu vijf kavels geclausuleerd aanbiedt is in het voordeel van gevestigde vrije aanbieders zoals Sky, Noordzee, Radio 538 en Yorin. Geclausuleerde kavels trekken minder luisteraars, en hoe minder de vijf profieltjes uit de reclamepot eten, hoe meer er voor de vier overige overblijft. Sky heeft dit natuurlijk allang begrepen. Wist u dat Classic FM dezelfde eigenaar heeft? Dacht u dat Sky een klassiek programma uitzendt omdat het zo winstgevend is? Nee, Sky zendt Classic alleen maar uit om te voorkomen dat een potentiële concurrent die frequentie in zou pikken.

Sky is eigendom van Rupert Murdoch. Nederland heeft een zakenman die wellicht net zo slim en gehaaid is: John de Mol. Hij heeft momenteel zowel Noordzee FM als Radio 10 FM in handen. Hij zal een zelfde strategie volgen: Noordzee wordt een “cash cow”, beschermd door “10 FM”, dat zich volledig op ‘oldies’ zal richten. Ook de Holland Media Groep (Yorin) en Radio 538 zullen een vergelijkbare strategie volgen. Omdat op de nieuwskavel Business News Radio onverslaanbaar is, is alles netjes, op zijn Hollands, verdeeld.

De gevestigden hebben een onneembare barrière opgetrokken, ze hebben geen gevaar van buitenstaanders te duchten en hoeven dus ook niet hoog te bieden. De uitkomst van de inschrijfprocedure zal pas eind mei bekend zijn, maar ik kan u nu reeds voorspellen dat u niet bang hoeft te zijn uw favoriete radioprogramma te moeten missen.

Eric van Damme